

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

**DVADESET TREĆI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA
STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA EU
za period januar – mart 2011. godine**

Jun, 2011. godine

UVOD	3
1. AKCIONI PLAN PRAĆENJA SPROVOĐENJA PREPORUKA IZ MIŠLJENJA EVROPSKE KOMISIJE I REALIZACIJA OBAVEZA IZ AKCIONOG PLANA	4
2. POLITIČKI DIJALOG	4
3. PREGOVORI SA SVJETSKOM TRGOVINSKOM ORGANIZACIJOM	5
4. IMPLEMENTACIJA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU IZMEĐU EVROPSKIH ZAJEDNICA I CRNE GORE	6
5. INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU PODRŠKU – IPA	7
5.1. I KOMPONENTA IPA - Podrška tranziciji i jačanju institucija	8
5.2. II KOMPONENTA IPA - Regionalna i prekogranična saradnja	19
6. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA	21
7. OBUKA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA	21
8. PROJEKTI PODRŠKE	22
8.1. PROGRAM ZA RAZVOJ KAPACITETA – CDP (Capacity Development Programme)	22
8.2. INSTRUMENT ZA TEHNIČKU PODRŠKU I RAZMJENU INFORMACIJA (TAIEX)	24
9. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA	25

UVOD

Saglasno Rezoluciji o ispunjavanju obaveza Crne Gore u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju („Službeni list CG,“ broj 02/08), Vlada Crne Gore dostavlja Skupštini Crne Gore Kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji. **Ovaj kvartalni izvještaj obuhvata najvažnije događaje koji su obilježili period od 1. januara do 31. marta 2011. godine.**

U kratkoj rekapitulaciji, istaknuti su najvažniji događaji od momenta zaključenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju do njegove potpune ratifikacije od strane država članica EU, kao i osvrt na **dobijanje statusa kandidata za članstvo u EU 17. decembra 2010. godine**, što je nesumnjivo najznačajniji događaj na planu evropskih integracija Crne Gore.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Crne Gore, sa druge strane, **zaključen je 15. oktobra 2007. godine**. Na taj način, Crna Gora je uspostavila prvi ugovorni odnos i ušla u fazu institucionalizacije odnosa sa EU.

Skupština Crne Gore je 13. novembra 2007. jednoglasno potvrdila Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), kao i Privremeni sporazum o trgovini i srodnim pitanjima.

Evropski parlament je 13. decembra 2007. godine dao saglasnost na SSP s Crnom Gorom.

Nakon što su sve zemlje članice EU ratifikovale SSP, **Sporazum je stupio na snagu 1. maja 2010. Konstitutivni sastanak Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje**, na nivou **ministara vanjskih poslova Crne Gore i država članica EU**, održan je **14. juna 2010.** u Luksemburgu. Savjet je zadužen da nadzire primjenu i sprovođenje SSP.

Šefovi država i vlada svih 27 država članica EU su 17. decembra 2010. jednoglasno odlučili da se Crnoj Gori dodijeli status kandidata za članstvo u EU. Ovoj odluci država članica na najvišem nivou, prethodilo je **pozitivno Mišljenje Evropske komisije**, objavljeno 9. novembra 2010. godine u Briselu. Pozitivno Mišljenje EK i odluka Evropskog savjeta da se Crnoj Gori dodijeli status kandidata, potvrda su napretka koji je Crna Gora ostvarila u reformama i dosadašnjem procesu evropskih integracija. Istovremeno, Mišljenje i Analitički izvještaj EK identifikuju ključne oblasti koje zahtijevaju posebnu pažnju i dodatne napore u svijetlu otvaranja pregovora o pristupanju Crne Gore EU. Pritom, poseban akcenat je stavljen na **sedam prioriteta** koje Crna Gora treba da ispuni da bi se kvalifikovala za otpočinjanje pristupnih pregovora: 1. unapređenje izbornog zakonodavstva i jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Parlamenta; 2. kompletiranje reforme državne administracije, s posebnim naglaskom na unapređenje profesionalizma i kompetentnosti državne uprave; 3. jačanje vladavine prava; 4. unapređenje antikorupcijskog pravnog okvira; 5. jačanje borbe protiv organizovanog kriminala; 6. unapređenje medijskih sloboda, naročito u dijelu usklađivanja sa praksom Evropskog suda za ljudska prava, kao i saradnje sa civilnim društvom; 7. sprovođenje propisa i politike zaštite od diskriminacije, uključujući rješenje pravnog statusa raseljenih lica i usvajanje i sprovođenje održive strategije za zatvaranje kampa Konik.

Konačno, ovaj izvještajni period je obilježilo **usvajanje i početak realizacije obaveza iz Akcionog plana praćenja sprovođenja preporuka iz Mišljenja Evropske komisije.**

Takođe, u periodu od 1. januara do 31. marta 2011. godine održani su i sastanci tri pododbora i to: Pododbor za trgovinu, industriju, carine, poreze i **saradnju sa ostalim zemljama kandidatima**, 18. februar 2011. godine, Brisel; Pododbor za transport, energetiku, životnu sredinu i regionalni razvoj, 1-2. marta 2011. godine, Podgorica; i Pododbor za poljoprivredu i ribarstvo, 24. marta 2011. godine, Brisel;

1. AKCIONI PLAN PRAĆENJA SPROVOĐENJA PREPORUKA IZ MIŠLJENJA EVROPSKE KOMISIJE I REALIZACIJA OBAVEZA IZ AKCIONOG PLANA

Vlada je odmah nakon objavljivanja Mišljenja EK pristupila izradi Akcionog plana za ispunjavanje preporuka u sedam prioriternih oblasti. Pozdravila je odluku Savjeta od 14. decembra 2010. da Evropski savjet razmotri otvaranje pregovora o pristupanju Crne Gore onog momenta kada Komisija ocijeni da je Crna Gora ostvarila neophodan stepen usaglašavanja sa kriterijumima za članstvo, pogotovo u oblasti ključnih prioriteta koji su identifikovani u Mišljenju EK.

Vlada Crne Gore je 17. februara 2011. usvojila Akcioni plan za sprovođenje preporuka iz Mišljenja EK, nakon široke unutrašnje debate u kojoj su učestvovala sve strukture društva i intenzivnih konsultacija sa Evropskom komisijom. Istovremeno, Skupština Crne Gore je dostavila Akcioni plan jačanja njene zakonodavne i kontrolne uloge, koji je integrisan u jedinstveni dokument. Opređeljenje je bilo da se kroz ovaj mehanizam osigura dobar izbor i redosljed prioriteta, da se akcenat stavi na ključne mjere, da one vode konkretnim pozitivnim promjenama i da su suštinski usklađene sa standardima EU. Isto tako, da se obezbijede sve neophodne pretpostavke za njihovu efikasnu implementaciju.

Vlada mjesečno razmatra izvještaje o realizaciji obaveza iz Akcionog plana, koji se prije finalizovanja i razmatranja na Vladi dostavljaju Komisiji radi dobijanja komentara i sugestija. Isto važi i kada je u pitanju izrada zakonskih propisa i strateških dokumenta. Vlada je u izvještajnom periodu usvojila jedan mjesečni izvješta (17. marta 2011.) Akcioni plan i Prvi mjesečni izvještaj objavljeni su na veb sajtu Vlade i dostavljeni Evropskoj komisiji.

Ovaj vid **stalnog monitoringa** na najvišem unutrašnjem nivou, kao i interaktivan proces konsultacija sa EK, uspostavljeni su kako bi se sva eventualno otvorena pitanja pravovremeno identifikovala i rješavala. Pored toga, Akcioni plan i Prvi mjesečni izvještaj o njegovoj realizaciji razmatrani su na skupštinskom Odboru za međunarodne odnose i evropske integracije i NSEI.

2. POLITIČKI DIJALOG

U periodu na koji se odnosi Izvještaj, ostvarena je intenzivna aktivnost u dijelu političkog dijaloga između Crne Gore i Evropske unije:

- U organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija i Evropske komisije, 8. i 9. februara 2011. godine, održan je dvodnevni zajednički konsultativni sastanak predstavnika državnih institucija Crne Gore i Evropske komisije, na kome se detaljno razmatrao inovirani predlog Akcionog plana za praćenje sprovođenja preporuka iz Mišljenja EK. Sastanak su otvorili ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore Milan Roćen i šef jedinice za Crnu Goru i Albaniju u GD EK za proširenje Marta Garsia Fidalgo. Završne ocjene i preporuke u vezi sa inoviranim Akcionim planom dao je Stefano Sanino, zamjenik generalnog direktora GD EK za proširenje
- Tokom boravka u Crnoj Gori, S. Sanino, zamjenik generalnog direktora GD EK za proširenje, 10. februara 2011. godine, susreo se sa predsjednikom Crne Gore Filipom Vujanovićem, predsjednikom Vlade Crne Gore dr Igorom Lukšićem, predsjednikom Skupštine Crne Gore Rankom Krivokapićem i ministrom vanjskih poslova i evropskih integracija Milanom Roćenom. U razgovoru sa crnogorskim zvaničnicima, Sanino je istakao da Crna Gora ima realnu šansu za novi iskorak u približavanju EU, uz ocjenu da prvi potezi nove Vlade ulivaju optimizam da će uslovi definisani u Mišljenju EK biti ispunjeni. Sanino je odao priznanje za rezultate koje je Crna Gora ostvarila na unutrašnjem i međunarodnom planu, što čini dobru osnovu za dostizanje strateških integracionih ciljeva.
- Potpredsjednik Evropske banke za obnovu i razvoj **Jan Fišer** tokom posjete Crnoj Gori 17. februara 2011. godine susreo se sa predsjednikom Crne Gore Filipom Vujanovićem, predsjednikom Vlade dr Igorom

Lukšićem, predsjednikom Skupštine Rankom Krivokapićem i ministrom vanjskih poslova i evropskih integracija Milanom Roćenom. U razgovoru sa crnogorskim zvaničnicima, Fišer je pozitivno ocjenio posvećenost i aktivnosti Vlade Crne Gore u ispunjavanju ključnih preporuka EK i rezultate u implementaciji evropskih standarda, kao i uspostavljeni dijalog sa sektorom civilnog društva. Fišer je naglasio da podrška Crnoj Gori i zemljama regiona na njihovom putu ka EU ostaje u vrhu prioriteta EBRD.

- Predsjednik Vlade Crne Gore dr Igor Lukšić je 2. - 4. marta 2011. godine boravio u prvoj zvaničnoj posjeti Briselu, gdje se susreo sa najvišim zvaničnicima EU i NATO. Tom prilikom razgovarao je sa predsjednikom Evropskog savjeta Hermanom van Rompejom, predsjednikom Evropske komisije Žose Manuel Barosom i komesarom za proširenje i politiku susjedstva Štefanom Fileom. U crnogorskoj delegaciji bio je i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Milan Roćen.
- Ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Milan Roćen učestvovao je na poziv Visokog predstavnika EU Ketrin Ešton i ministra vanjskih poslova Mađarske Janoša Martonjija, predsjedavajućeg EU, 12. marta 2011. godine u Budimpešti na neformalnom sastanku ministara vanjskih poslova EU, na kome je Crna Gora po prvi put učestvovala u svojstvu zemlje kandidata za članstvo u EU.
- Ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Milan Roćen se 23. marta 2011. godine u Podgorici sastao sa šefom jedinice za Zapadni Balkan u Evropskoj službi vanjskih poslova Jonasom Jonsonom..
- Predsjednik Vlade dr Igor Lukšić je 25 - 27. marta 2011. godine, učestvovao na prestižnom Briselskom forumu u organizaciji njemačkog Maršal fonda. Na marginama Foruma, premijer Lukšić sreo se sa predsjednikom Evropskog parlamenta Jerži Buzekom i evropskim komesarom za proširenje i politiku susjedstva Štefanom Fileom. Na Forumu je učestvovao i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Milan Roćen.

3. PREGOVORI SA SVJETSKOM TRGOVINSKOM ORGANIZACIJOM

U izvještajnom periodu nije bilo konkretnih koraka u pravcu prevazilaženja svojevrzne blokade Ukrajine. Ovo pitanje je bilo predmet pažnje Evropske komisije i u okviru Pododbora za industriju, trgovinu, carine i poreze i saradnju sa drugim zemljama, koji je održan u Briselu 18. februara 2011. godine.

U nastavku podsjećamo na hronološki slijed aktivnosti u procesu crnogorskih pregovora za članstvo u STO:

- Crna Gora je zahtjev za članstvo u Svjetsku trgovinsku organizaciju podnijela u decembru 2004. godine. Zaključno sa martom 2011. godine održano je sedam sastanaka Radne grupe za pristupanje Crne Gore STO, više bilateralnih pregovora sa zainteresovanim članicama STO, kao i multilateralni pregovori o podršci poljoprivredi. Vezano za pristup tržištu roba pregovori su zaključeni sa EU, Kinom, Švajcarskom, Norveškom, Brazilom, Kanadom, Japanom, SAD-om, El Salvadorom i Hondurasom. U dijelu pristupa tržištu usluga, pregovori su vođeni i zaključeni sa EU, Švajcarskom, Norveškom, Kanadom, Japanom i SAD-om.
- Bilateralni pregovori sa predstavnicima Ukrajine otpočeli su decembra 2008. godine i još uvijek nijesu okončani. Održano je šest rundi bilateralnih pregovora, i to u februaru, julu, septembru i novembru 2009. godine, a zatim u maju i julu 2010. godine. Posljednji komentari od strane Ukrajine dobijeni su novembra 2010. godine i odnosili su se na pristup tržištu poljoprivrednih proizvoda. U dosadašnjem toku pregovora, tokom pete runde pregovora (maj 2010. godine) usaglašen je sektor industrije, dok je u sektoru poljoprivrede usaglašeno oko 65% traženih pozicija. U dijelu pristupa tržištu usluga, posljednji komentari dobijeni su u julu 2010. godine.

Sporna pitanja se odnose na: otvaranje podsektora usluga koje se odnose na distribuciju energije; otvaranje tržišta gasovoda; dodatnu liberalizaciju u sektoru drumskog transporta, pogotovo putničkog i transporta tereta, ali i pomoćnih usluga u drumskom transportu.

- Izuzeća od MFN klauzule (klauzula najpovoljnije nacije).

Imajući u vidu visoke zahtjeve Ukrajine u kontekstu pristupanja Crne Gore STO-u, Crna Gora je Ukrajini ponudila zaključenje Sporazuma o slobodnoj trgovini (FTA) i predlog istog dostavila u decembru 2010. godine. Ukrajinska strana, međutim, još uvijek nije poslala komentare na crnogorski predlog.

4. IMPLEMENTACIJA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU IZMEĐU EVROPSKIH ZAJEDNICA I CRNE GORE

Stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 1. maja 2010. godine, formirana su stalna tijela Crne Gore i EU: Savjet za stabilizaciju i pridruživanje Crna Gora - EU; Odbor za stabilizaciju i pridruživanje; sedam pododbora i Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje EU i Crne Gore.

U izvještajnom periodu, održani su sastanci tri pododbora: **Pododbor za oblast trgovine, industrije, carina i poreza; Pododbor za oblast saobraćaja, energetike, životne sredine i regionalne politike i Pododbor za oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja.** Na sastancima sva tri pododbora konstatovan je nastavak uspješne implementacije trgovinskih i odredaba SSP povezanih sa trgovinom, što se posebno odnosi na liberalizaciju trgovine i carina. Takođe, i aktivnosti na daljem usklađivanju normativnog okvira i jačanju administrativnog kapaciteta u ostalim oblastima, kao što su, energetika, saobraćaj, životna sredina. Istovremeno, intenzivirane su aktivnosti u oblastima povezanim sa netrgovinskim odredbama SSP, koje su većinom bile obuhvaćene Evropskim partnerstvom sa Crnom Gorom, a koje su formalizovane stupanjem na snagu SSP.

Na sastanku **Pododbora za oblast trgovine, industrije, carina i poreza**, koji je održan 18. februara 2011. predstavnici crnogorskih institucija prezentovali su napredak koji je od objavljivanja Mišljenja EK ostvaren u oblasti slobodnog kretanja roba, industrijskoj politici, turizmu, trgovini, carinama i porezima.

U oblasti slobodnog kretanja robe, razmatrane su horizontalne i proceduralne mjere za standardizaciju, metrologiju, akreditaciju, ocjenu usklađenosti i nadzor tržišta, uključujući razvoj administrativnih kapaciteta i infrastrukture.

U dijelu trgovine razmatrano je usklađivanje zakonodavnog i institucionalnog okvira sa *acquis-em*, sprovođenje trgovinskih odredaba SSP-a, uključujući postepeno ukidanje carina. Takođe, razgovarano je o pristupanju Crne Gore STO, efektima primjene CEFTA sporazuma, te pregovorima o sporazumima o slobodnoj trgovini sa trećim zemljama.

Po pitanju industrijske politike, posebna pažnja je posvećena zakonodavstvu i institucionalno - administrativnim kapacitetima, kao i razvoju politike u sektoru malih i srednjih preduzeća i industrije. U tom kontekstu, razmijenjena su mišljenja o implementaciji Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća 2011-2015. godine. Razmatran je i napredak u politici turizma.

U dijelu posvećenom porezima i carinskoj uniji, pored ostalog, prezentovane su informacije o napretku u usklađivanju sa *acquis-em* u oblasti indirektnog i direktnog oporezivanja, sa posebnim osvrtom na porez na dodatu vrijednost i akcize. Ukazano je i na napredak ostvaren u oblasti porijekla, upravljanja kvotama, zaštiti prava intelektualne svojine i dr.

Zajednički zaključak je da se SSP u navedenim oblastima u potpunosti primjenjuje i da je Crna Gora u periodu između dva sastanka ostvarila napredak u harmonizaciji i primjeni zakonodavstva.

Na sastanku **Pododbora za oblast saobraćaja, energetike, životne sredine i regionalne politike**, koji je održan 1-2. marta u Podgorici, razmatrano je stanje u ovim oblastima i napredak ostvaren u implementaciji SSP-a i harmonizaciji normativnog i institucionalnog okvira sa *acquis-em*. Takođe, ukazano je na važnost blagovremenog preduzimanja aktivnosti na prevazilaženju nedostataka identifikovanih u Analitičkom izvještaju EK.

U oblasti transporta razmatrani su drumski, željeznički, vazdušni i pomorski saobraćaj, sa aspekta postojećeg stepena usklađenosti sa standardima EU, daljih prioriteta i mjera za njihovo ostvarivanje. U dijelu energetike prezentovane su informacije o sigurnosti snabdijevanja električnom energijom, konkurentnosti i unutrašnjem energetsom tržištu, razdvajanju operatera distribucionog sistema, kao i ažurirane informacije o projektima

hidroelektrana i energetskej efikasnosti. Što se tiče životne sredine, razmijenjena su mišljenja o dosadašnjim rezultatima u usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa *acquis-em* i razvoju administrativnog kapaciteta. Takođe, razgovarano je o strateškom pristupu u dijelu upravljanja otpadom, kvaliteta vode, zaštite prirode i klimatskih promjena.

U oblasti regionalne politike prezentovane su detaljne informacije o zakonskom i institucionalnom okviru za operativno korišćenje fondova u okviru III i IV IPA komponente – Regionalni razvoj i Razvoj ljudskih resursa. U tom kontekstu, pozdravljen je napredak ostvaren u izradi Strateškog okvira usklađenosti i Operativnih programa za ove dvije komponente. Naglašen je značaj uspostavljanja efikasnih operativnih struktura za upravljanje i implementaciju fondova u okviru III i IV IPA komponente.

Na sastanku **Pododбора za poljoprivredu i ruralni razvoj**, koji je održan u Briselu 24. marta 2011., prezentovan je napredak ostvaren u oblastima poljoprivrede i ruralnog razvoja, bezbjednosti hrane, veterinarske, fitosanitarne politike i ribarstva.

U trgovinskim odnosima u poljoprivrednom sektoru, razmatrani su statistički podaci o trgovinskoj razmjeni poljoprivrednih proizvoda Crne Gore sa svijetom, i posebno Evropskom unijom. U oblasti zaštite geografskih oznaka, saglasno odredbama SSP, prezentovana su rješenja Zakona o oznakama porijekla, geografskim oznakama i oznakama garantovano tradicionalnih specijaliteta za poljoprivredne i prehrambene proizvode. U dijelu poljoprivrede i ruralnog razvoja, posebno je bilo riječi o zakonskim i institucionalno-administrativnim kapacitetima za sprovođenje V IPA komponente (IPARD), kao i rezultatima poljoprivrednog popisa iz 2010. godine i državnom budžetu za poljoprivredu za 2011. godinu. Crnogorska strana je informisala o pripremi IPARD programa i aktivnostima na usvajanju Uredbe koja će predstavljati zakonski osnov za sistem decentralizovanog upravljanja (DM).

Razmatran je i napredak u oblasti ribarstva, posebno iz ugla napretka u zakonodavstvu i reforme Zajedničke politike ribarstva – (Zelena knjiga).

U dijelu posvećenom bezbjednosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike date su informacije o aktivnostima na harmonizaciji nacionalnog zakonodavstva sa EU regulativom. Predstavljene su dosadašnje aktivnosti na započetom procesu procjene i kategorizacije objekata, kao i ažurirani podaci o projektima pomoći EU i drugih međunarodnih institucija u oblasti bezbjednosti hrane.

5. INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU PODRŠKU – IPA

Instrument za pretpristupnu podršku (Instrument for Preaccession Assistance – IPA) je uspostavljen Uredbom o osnivanju Instrumenta za pretpristupnu pomoć Evropske komisije br. 1085/2006, od 17. jula 2006. godine. IPA je namijenjena zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima u pretpristupnom periodu i ima za cilj pružanje podrške za usklađivanje sa propisima EU, izgradnju institucija, razvoj civilnog društva, unaprijeđenje regionalne i prekogranične saradnje, razvoj ljudskih resursa, kohezionu politiku i ruralni razvoj. Način i pravila implementacije ovog instrumenta su definisani regulativom Evropske komisije br. 718/200, od 12. juna 2007. godine (IPA implementaciona regulativa).

Crna Gora je prihvatila pravila za sprovođenje IPA programa, usvajanjem i ratifikacijom **Okvirnog sporazuma između Vlade Crne Gore i Komisije Evropskih Zajednica o pravilima za saradnju** od strane Skupštine Crne Gore, 25. decembra 2007. godine.

Programi IPA 2007 i 2008 u potpunosti su ugovoreni, dok je implementacija projekata trenutno u toku. Do maja 2011. godine, ugovoreno je oko 70% sredstava iz IPA programa 2007-2010. Ugovor o finansiranju za IPA 2010 potpisan je 8. novembra 2010. godine. Nacionalni program za 2011. godinu trenutno je u fazi razmatranja od strane EK i trebalo bi da bude usvojen prije isteka ove godine. Svi ovi programi su usaglašeni sa MIPD 2009-2011, usvojenim 16. juna 2009. godine, kao i sa Nacionalnim programom integracija (NPI).

U strukturi alociranih sredstava, najviše projekata se odnosi na sljedeće oblasti: saobraćaj i životna sredina (infrastrukturni projekti sa značajnim procentom nacionalnog kofinansiranja); pravda, sloboda i bezbjednost;

socijalna politika i zapošljavanje, poljoprivreda i ruralni razvoj, bezbjednost hrane, slobodno kretanje roba, informaciono društvo i mediji, civilno društvo, pomoć izbjeglicama i interno raseljenim licima.

Dobijanjem statusa kandidata za članstvo u EU, Crna Gora je kvalifikovana za korišćenje svih pet IPA komponenti: Komponenta I - Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija; Komponenta II - Prekogranična saradnja; Komponenta III - Regionalni razvoj; Komponenta IV - Razvoj ljudskih resursa i Komponenta V - Ruralni razvoj.

Za sada, Crna Gora operativno koristi Komponentu I - Podrška tranziciji i izgradnja institucija i Komponentu II - Prekogranična saradnja. Nakon uspostavljanja neophodnih struktura i akreditacije Decentralizovanog sistema upravljanja (DM), što je planirano u 2012. , Crna Gora će biti u mogućnosti da operativno koristi svih pet IPA komponenti.

U okviru priprema za korišćenje III i IV IPA komponente, nastavljene su aktivnosti na finalizaciji strateških dokumenata kojima su definisane prioritetne oblasti podrške za period 2011-2013. Pripremljen je Strateški okvir usklađenosti (SCF) i operativni programi za III i IV komponentu. U pripremi je IPARD program za IPA V komponentu.

Oblasti, prioriteti i mjere za projekte koji će se podržati kroz IPA komponente III, IV i V (Regionalni razvoj, Razvoj ljudskih resursa i Ruralni razvoj) su definisani u okviru strateških dokumenata za korišćenje ovih sredstava: Strateški okvir usklađenosti i operativni programi za ove komponente. Višegodišnjim indikativnim planskim dokumentom 2012 - 2013. godinu, projektovana su sredstva u okviru Istrumenta za pretpristupnu podršku.

5.1. I KOMPONENTA IPA - Podrška tranziciji i jačanju institucija

U okviru IPA I komponente, pripremljeni su projekti u okviru IPA programa za period 2007. - 2010. - planirana je finansijska podrška za **71 projekat : 12 ugovora o grantu, 25 ugovora o uslugama, 24 ugovora o nabavci opreme, 17 tvining ugovora i 10 ugovora o radovima**. Za navedene projekte Crna Gora dobija podršku u iznosu od **108.531.166 €**, dok je iznos nacionalnog kofinansiranja **73. 293. 648 €**. Struktura finansiranja: EU 60%, a Crna Gora 40% planiranih sredstava. Ovako veliki iznos nacionalnog kofinansiranja proizilazi iz činjenice da u svakom IPA programu ima po jedan veliki infrastrukturni projekat (IPA 2007: "Izgradnja mini – zaobilaznice oko Podgorice" - kofinansiranje opštine Podgorica oko 17,2 miliona €; IPA 2008: "Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda u opštini Nikšić" - kofinansiranje iz kredita Evropske investicione banke u iznosu od 8.9 milion € itd.). Projekti u okviru IPA 2007 i 2008 u potpunosti su ugovoreni. Implementacija projekata iz IPA 2007 - 2009 je u toku, dok su projekti iz IPA programa za 2010. godinu u početnoj fazi realizacije.

IPA 2007 PROGRAM

Br.	NAZIV PROJEKTA	Korisnik projekta	Budžet EK	Kofinansiranje	Status
1.	Podrška razvoju civilnog društva	1) Danski Crveni krst - „Međusektorska inicijativa za prevenciju zdravlja i posebno obrazovanje za raseljenje Rome na Koniku“;	1.000.000 €.	199.722 €	Svi projekti su u fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.
2) NVO "Expeditio" -"Poboljšanje uslova života/stvaranje novog okvira za planiranje i izgradnju u Crnoj Gori“;		45.000 €			
3) Ujedinjeni svjetski koledži - "Izazovi obrazovanja za inkluziju Roma“;		122.166 €			

		4) Udruženje socijalnih institucija Slovenije - "Standardizacija sistema socijalne zaštite odraslih u Crnoj Gori";		147.247 €	
		5) Italijanska NVO COSV - "Podrška razvoju socijalne politike i stvaranju uslova partnerstva između mreža nevladinih organizacija i predstavnika državne uprave";		185.893 €	
		6) Centar za inicijativu održivog turizma - "Otkrivanje kulturnog blaga stare Crne Gore";		75.298€	
		7) CARITAS Bar - "Jačanje civilnog društva kroz model projekta kućne njege za stare osobe u Crnoj Gori";		174.078 €	
		8) Centar za monitoring CEMI - "Jačanje funkcije zastupništva nevladinih organizacija u Crnoj Gori kroz razvoj politike orijentisane ka kapacitetima koalicije za socijalne promjene"		83.772	
2	Borba protiv organizovanog kriminala i korupcije	1. Kriminalistička policija, 2. Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma i 3. Uprava za antikorupcijsku inicijativu	3.000.000 €	600.000€	U okviru projekta zaključena su tri ugovora.
3	Reforma pravosuđa	1. Ministarstvo pravde, 2. Vrhovni sud i 3. Sudski savjet	2.000.000 €		Usvojen je evaluacioni izvještaj u kojem je ocijenjeno da je projekat bio veoma uspješan.
4.	Podrška razvoju okvira nacionalnih kvalifikacija u CG (NQF)	Ministarstvo prosvjete i nauke	1.500.000 €	50.000 €	Formirane su tri komisije i sve su počele sa radom
5.	Usklađivanje sa energetskim tržištem	1) Crnogorski elektro-prenosni sistem AD, 2) Crnogorski operator tržišta električne energije, 3) Regulatorna Agencija za energetiku i 4) Sektor za energetsku efikasnost u okviru Ministarstva ekonomije	1,5 miliona €.	Ukupan budžet projekta je obezbijeđen. Iz IPA fonda	Završetak projekta je planiran za kraj jula 2011. godine. Projekat se realizuje planiranom dinamikom na osnovu revidiranog plana (iz avgusta 2010. godine).
6.	Podrška strukturama za EU integracije: usklađivanje zakonodavstva	1) Ministarstvo za evropske integracije, 2) Sekretarijat za zakonodavstvo i 3) Skupština Crne Crne	1.100.000 €.		Realizacija projekta je počela 6. februara 2009. godine. U odnosu na planiranih 21 mjesec, projekat je trajao 24 mjeseca.
7.	Jačanje infrastrukture i menadžmenta sektora saobraćaja	1) Glavni grad 2) Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i 3) Uprava za civilno vazduhoplovstvo	6.200.000 €	17.200.000 €	Projekat je počeo sa implementacijom.
8.	Identifikacija i registracija životinja	Veterinarska uprava	1.400.000 €	100.000 €	Projekat obilježavanja malih preživara počeo je u avgustu 2009. Godine i trajati će do 17. maja 2011 godine

9.	Približavanje standardima EU u oblasti statistike	Zavod za statistiku	800.000 €		Projekat se realizuje planiranom dinamikom, sa očekivanim završetkom u avgustu 2011. godine
10.	Dalji razvoj i jačanje sistema javnih nabavki	Direkcija za javne nabavke	1.250.000 €	50 000 €	Tokom implementacije, ostvareni su rezultati u svih pet komponenti predviđenih projektom
11.	Razvoj infrastrukture kvaliteta	1) Ministarstvo ekonomije (Odjeljenje za Infrastrukturu kvaliteta), 2) Odbor Programa Vlade Crne Gore za kvalitet, 3) Institut za standardizaciju Crne Gore, 4) Akreditaciono tijelo i 5) Zavod za metrologiju	2.000.000 €	330.000 €	Projekat se do sada realizuje planiranom dinamikom sa planiranim završetkom u novembru 2011. godine.
12.	Podrška Poreskoj upravi	Poreska uprava	900.000 €		Projekat je završen 18. oktobra 2010. godine, u skladu sa planiranim aktivnostima.

IPA 2008 PROGRAM

Br.	NAZIV PROJEKTA	Korisnik projekta	Budžet EK	Kofinansiranje	Status
1.	Podrška reformi lokalne samouprave	1) crnogorske opštine, 2) Ministarstvo finansija, 3) Ministarstvo unutrašnjih poslova, 4) Koordinacioni odbor za reformu lokalne samouprave 5) Zajednica opština Crne Gore			Svi projekti su u fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.

Naziv projekta	Opština	Ukupni budžet projekta	IPA doprinos	Doprinos Vlade Crne Gore			Ostalo kofinansiranje
				u 2011. godini		u 2012. godini	
				Do 30. marta	Do 30. septembra		
Rekonstrukcija puta Zabrdje-Gradisnica (aplikacija no. 02)	Andrijevisa	759.260,28	561.852,61	75.926,03	75.926,03	-	45.555,61
Unapredjenje centra Službe zaštite i spašavanja u Beranama (aplikacija no. 03)	Berane	636.321,13	474.059,24	15.304,85	15.304,85	93.472,93	38.179,27
Uspostavljanje funkcionalne parking infrastrukture u Bijelom Polju (aplikacija no. 13)	Bijelo Polje	710.689,66	525.910,35	47.703,1	47.703,1	46.731,74	42.641,38
Unapredjenje sistema upravljanja	Danilovgrad	1.019.345,18	682.961,27	73.806,67	73.806,67	56.255,70	132.514,87

otpadom u opštini Danilovgrad (aplikacija no.15)							
Modernizacija gradskog parkinga u opštini Pljevlja (aplikacija no. 09)	Pljevlja	842.378,06	623.359,76	27.472,49	27.472,49	113.530,64	50.542,68
Rekonstrukcija dijela lokalnog puta Crkvicko Polje - Nikovici (aplikacija no.12)	Pluzine	789.806,88	584.457,09	78.980,69	78.980,69	-	47.388,41
Izgradnja i tehničko opremanje Službe zaštite i spašavanja u opštini Šavnik (aplikacija no. 04)	Savnik	558.061,8	412.965,73	55.806,18	55.806,18	-	33.483,71
UKUPNO		5.315.862,99	3.865.566,05	375.000,00	375.000,00	309.991,01	390.305,93
				750.000,00			

2.	Trajno rješenje statusa izbjeglica i raseljenih lica u Crnoj Gori	Zavod za zbrinjavanje izbjeglica	1.500.000 €		Projekat je zvanično završen početkom aprila 2011. godine
3.	Podrška transformaciji Radio Televizije Crne Gore u javni radiodifuzni servis	Radio Televizija Crne Gore	1.250.000 €		Završena je implementacija aktivnosti predviđenih projektom.
4.	Reforma tržišta rada i razvoj radne snage	1) Ministarstvo rada i socijalnog staranja, 2) Ministarstvo obrazovanja i nauke i 3) Zavod za zapošljavanje Crne Gore.	1.800.000€.		U fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.
5.	Poboljšanje poslovnog ambijenta za mala i ruralna preduzeća	1) Ministarstvo za ekonomski razvoj, 2) Investiciono-razvojni fond i 3) Direkcija za razvoj srednjih i malih preduzeća.	1.200.000 €	160.000 €.	Uz određene probleme uslijed kašnjenja nastalog zbog prošlogodišnje promjene lidera projekta, realizacija aktivnosti teče planiranom dinamikom
6.	Podrška upravljanju u oblasti životne sredine	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	1.000.000 €		Počeo 3. februara 2011.god i traje 24 mjeseca.

7.	Jačanje infrastrukture za životnu sredinu	Opština Nikšić	3.500.000 €	6.200.000 € kroz zajam Evropske investicione banke i 2.700.000 € iz budžeta Opštine Nikšić	Ugovor o radovima je potpisan 1. februara 2010. godine i aktivnosti u okviru ovog projekta se realizuju po planu.
8.	Jačanje regulatornih i nadzornih kapaciteta finansijskih regulatora	1) Crnogorska centralna banka, 2) Agencija za nadzor osiguranja i 3) Komisija za hartije od vrijednosti	1.200.000 €		Zbog ušteta u budžetu, predviđa se produženje projekta u trajanju od 6 mjeseci, nakon što produžetak projekta bude odobren od strane EK.
9.	Podrška uspostavljanju IPA programa za ruralni razvoj i implementacioni sistem	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	1.500.000 €	700.000 €	Realizacija projekta je počela u februaru 2010. godine. Planirani rok za završetak projekta je oktobar 2011. godine. Na Upravnom odboru odlučeno da se projekat produži za tri mjeseca.
10.	Razvoj bezbjednosti hrane	1) Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i 2) Ministarstvo zdravlja	2.000.000 €	166.000 €	U fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.
11.	Kontrola i iskorjenjivanje bjesnila i klasične kuge u Crnoj Gori	Veterinarska uprava	1.500.000 €	210.000 €	U fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.
12.	Tehnička pomoć Upravi carina	Uprava carina	1.000.000 €	120.000 €	U fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.
13.	Podrška razvoju Integrisanog upravljanja granicom	Ministarstvo unutrašnjih poslova	2.450.000 €,	850.000 €.	U fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.
14.	”Podrška upravljanju migracijama	1) Ministarstvo unutrašnjih poslova i 2) Uprava policije sa Sektorom granične policije.	1.000.000 €	250.000 €	U fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.

IPA 2009 PROGRAM

Br.	NAZIV PROJEKTA	Korisnik projekta	Budžet EK	Kofinansiranje	Status
-----	----------------	-------------------	-----------	----------------	--------

1.	Podrška za implementaciju novog Zakonika o krivičnom postupku (ZKP)	Ministarstvo pravde	1.000.000 €	130.000 €	U fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.
2.	Podrška prijemnom centru za tražitelje azila	Zavod za zbrinjavanje izbjeglica Crne Gore	450.000 €	450.000 € za izgradnju i 30.000 € za obuku zaposlenih u Centru	U pripremi je tender za izvođača radova
3.	Razvoj civilnog društva	1) Prvo djeca - „Ka novim socijalnim uslugama za djecu u Crnoj Gori“ 2) CDT- „Otvorene institucije“ 3) FORS Crna Gora - „IPA fondovi za EU integracije“ 4) Caritas Bar - „Razvoj struktura za kućnu njegu u Crnoj Gori“, 5) MANS - „Gradeći budućnost – podrška transparentnijem i odgovornijem prostornom planiranju i razvoju u Crnoj Gori“ 6) CRNVO – „Aktivno učestvovanje civilnog društva u izradi i implementaciji javnih politika“ 7) Humanitarac - „Uspostavljanje održivog pružanja usluga od strane NVO u saradnji sa lokalnom samoupravom u Crnoj Gori 8) ZID - „Razvoj i rast ponude volonterskih servisa u opštinama 9) CEDEM - „Monitoring sistema pravosuđa“ 10) EpuCG - „Jačanje kapaciteta civilnog društva u sferi EU integracija i pristupnog procesa“ 11) Omladinski kulturni centar Juventas - „Uživanje mladih ljudi u evropskim vrijednostima“ 12) Centar za građansko obrazovanje - „Evropa u mom gradu“ 13) Asocijacija za raseljene, izbjeglice i protjerana lica u Crnoj Gori - „Povećanje učesća Udruženja za interno raseljena lica (IDP) u kreiranju politika vezanih za interno raseljena lica“	2.200.000 €	250.000 €.	Svi projekti su u pripremnj fazi implementacije, koja je počela u prvom kvartalu 2011. godine
4.	Implementacija strategije za zaštitu ličnih podataka	Ministarstvo unutrašnjih poslova	700.000 €	500.000 €	U fazi implementacije koja se odvija po predviđenom planu.
5.	Jačanje kapaciteta	1) Uprava policije Crne Gore,	2.000.000 €	400.000 €	U fazi implementacije

	policijske uprave	Odeljenje za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i 2) IT sektor Uprave policije.			koja se odvija po predviđenom planu.
6.	Strategija razvoja Crne Gore 2010 – 2015. g.- i Nacionalni plan razvoja	Sekretarijat za razvoj	1.000.000 €	300.000 €	Usvojena je revizija opisa projekta
7.	Obnova glavne željezničke linije Bar – Vrbnica (granica sa Srbijom)“	1) Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i 2) Željeznička infrastruktura Crne Gore	5.000.000 €	10.000.000 €	Sprovođenje projekta se vrši po planiranoj dinamici.
8.	”Poboljšanje infrastrukture u zaštiti životne sredine	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	4.800.000 €	9.355.648 €	Sprovođenje projekta se vrši po planiranoj dinamici.
9.	Jačanje sistema upravljanja i kontrole za finansijsku pomoć EU Crnoj Gori	Ministarstvo finansija i sve uključene institucije u procesu korišćenja IPA III komponente (Regionalni razvoj) i IPA IV komponente (Razvoj ljudskih resursa).	2.035.000 €	300.000 €	Aktivnosti se realizuju po planiranoj dinamici.
10.	Usklađivanje i sprovođenje propisa o inspekciji rada i inspekciji zaštite na radu	Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja	1.180.000 €	180.000 €	Aktivnosti se realizuju po planiranoj dinamici.
11.	Podrška razvoju sektora ribarstva	1) Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i 2) Institut za biologiju mora Univerziteta Crne Gore	1.000.000 €,	800.000 €.	Aktivnosti se realizuju po planiranoj dinamici.
12.	Podrška digitalizaciji radio-difuzije u Crnoj Gori	Radio-difuzni centar Crne Gore	1.600.000 €	1.095.000 €	Problematična tačka ovog projekta je to što korisnik smatra da ovaj iznos ne može pokriti sve troškove
13.	Jačanje državne revizorske institucije	Ministarstvo finansija	800.000 €.		Projekat teče planiranom dinamikom
14.	Pristup unutrašnjem tržištu	1) Ministarstvo ekonomije, 2) Uprava za zaštitu konkurencije); 3) Ministarstvo finansija 4) Tržišna inspekcija).	1.200.000 €	50.000 €,	Realizacija aktivnosti na projektu teče prema utvrđenom planu

IPA 2010 PROGRAM

Br.	NAZIV PROJEKTA	Korisnik projekta	Budžet EK	Kofinansiranje	Status
1.	Jačanje administrativnih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta Uprave policije	Uprava policije	1.800.000 €	850.000 €	Sve aktivnosti idu predviđenim tokom
2.	Razvoj cjelokupnog okvira u javnoj administraciji (antikorupcija)	Uprava za antikorupcijsku inicijativu	700.000 €	37.000€	Potpisivanje ugovora i početak implementacije projekta su odloženi za treći kvartal 2011. godine.

3.	Lokalna samouprava – podrška obukama, izgradnji kapaciteta i investicijama“	1) Ministarstvo unutrašnjih poslova i 2) Zajednica opština Crne Gore.	5,500.000 €	1,200.000 € iz državnog budžeta i 300.000 €	Sve aktivnosti idu predviđenim tokom
4.	Kreiranje uslova za jednakost polova u Crnoj Gori	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	700,000 €	78.000 €	Sve aktivnosti idu predviđenim tokom
5.	Podizanje ekološke svijesti u Crnoj Gori	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	500,000 €		Projekat je u pripreмноj fazi za realizaciju
6.	Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda u opštini Pljevlja	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	3.500.000 €	7.500.000 €	Početak realizacije planiranih aktivnosti očekuje se u drugom kvartalu 2011. godine
7.	Glavna rekonstrukcija željezničke linije Vrbnica-Bar sa revitalizacijom nabavke opreme i instalacijama	1) Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i 2) Željeznička infrastruktura Crne Gore	5.000.000 €	7.000.000 €	Planirano je da sprovođenje projektnih aktivnosti počinje u drugom kvartalu 2011. godine
8.	Usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije u sektoru građevinarstva	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	700.000 €	70.000 €	Početak realizacije očekuje se u četvrtom kvartalu 2011. godine
9.	Socijalno uključivanje	1) Ministarstvo obrazovanja i sporta i 2) Ministarstvo rada i socijalnog staranja	3.000.000 €	335.000 €	Sve aktivnosti idu predviđenim tokom
10.	Izgradnja kapaciteta MIDa kroz uvođenje informacionog sistema u proces evropskih integracija“	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	500.000 €	125.000 €	Sastanak za izbor zemlje partnera je zakazan za 23. maj 2011. godine.
11.	Podrška izgradnji kapaciteta u sektoru šumarstva	1) Sektor za šumarstvo Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i 2) Uprava za šume Crne Gore.	750.000 €	250.000 €	Projekat je zvanično počeo 1. februara 2011. godine i nalazi se u početnoj fazi
12.	Poboljšanje statističkog informacionog sistema u Crnoj Gori	MONSTAT	1.200.000 €	100.000 €	Projekat je u početnom stadijumu implementacije
13.	Zaštita potrošača i jačanje tržišnog nadzora	Tržišna inspekcija	700.000 €	35.000 €	Trenutno je otvoren javni poziv za prikupljanje ponuda za izvođača projekta
14.	Jačanje Fitosanitarne uprave Crne Gore	Fitosanitarna uprava	700.000 €	70.000 €	Početak realizacije projekta se očekuje u četvrtom kvartalu 2011. godine

15.	Implementacija evropskog sistema transfuzije krvi u Crnoj Gori	Ministarstvo zdravlja Crne Gore	1.800.000 €,	1.200.000 €.	Sve aktivnosti idu predviđenim tokom
16.	IT sistem za Poresku upravu	Poreska uprava	500.000 €	167.000 €	U maju 2011. godine se očekuje raspisivanje tendera

IPA 2011 PROGRAM

Završetak procesa programiranja nacionalnog IPA 2011 Programa

Nakon procesa usaglašavanja projektnih ideja sa predstavnicima Delegacije EU u Podgorici, u periodu od 28. februara do 2. marta 2011. godine, pristupilo se izradi konkretnih opisa projekata. Kao dio podrške ministarstvima, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija i Program za razvoj kapaciteta (CDP) organizovali su dva seminara. Prvi seminar je organizovan 2 - 5. marta 2011. godine, sa ciljem izrade matrica logičkog okvira, kao osnove budućih opisa projekata. Kao sljedeći korak u ovom procesu, 17 - 18. marta 2011. godine, u Regionalnoj školi za javnu upravu u Danilovgradu (RESPA), održan je seminar posvećen izradi opisa projekata.

Opisi projekata su finalizovani i poslani Evropskoj komisiji na razmatranje 31. marta 2011. godine.

PROGRAMI ZAJEDNICE

Program "Carine 2007– 2013."

Ciljevi programa "Carine 2007 – 2013" su jačanje finansijskih interesa Zajednice, kroz bezbjednost i sigurnost Zajednice na njenim spoljašnjim granicama, jačanje borbe protiv prevara, brže carinske procedure - stvaranje evropskog elektronskog carinskog okruženja na operativnom nivou, poboljšanje trans-evropskih carinskih IT sistema. Uprava Carina je izrazila interes za učešće Crne Gore u programu: "Carine 2007 – 2013". Potpisivanje Memoranduma o razumijevanju očekuje se početkom aprila 2011. godine.

Program "ICT Policy Support Programme - ICT PSP"

Ovaj program ima za cilj stimulisati konkurentnost kroz bolje korišćenje informaciono - komunikacionih tehnologija. Ministarstvo za informaciono društvo je iskazalo interes za pristupanje Programu za konkurentnost i inovativnost, odnosno komponenti ovog programa "ICT Policy Support Programme" - ICT PSP (Program podrška politici razvoja informaciono - komunikacionih tehnologija). Memorandum o razumijevanju je potpisan 1. aprila 2011. godine.

VIŠEKORISNIČKA IPA (MB IPA)

Višekorisnički program pruža pomoć kroz I komponentu IPA programa. Višegodišnjim indikativnim finansijskim okvirom je definisan budžet Višekorisničkog programa: MB IPA 2007. - 94.080.000 €, MB IPA 2008 - 125.700.000 €, MB IPA 2009 - 152.800.000 €, MB IPA 2010 - 110.250.000 €.

Crnogorske institucije u okviru Višekorisničkog programa za period 2007 - 2010. godine učestvuju u 86 projekata (MB IPA 2007 – 26 projekata, MB IPA 2008 – 27 projekata, MB IPA 2009 – 18 projekata, MB IPA 2010 – 15 projekata). U okviru MB IPA programa za 2007. godinu 99 % projekata je u fazi implementacije, MB IPA programa za 2008. godinu 98%, MB IPA programa za 2009. godinu 78%, dok je u okviru MB IPA programa za 2010. godinu 45% projekata u fazi implementacije.

Evropska komisija je **nacrt Višekorisičkog višegodišnjeg planskog dokumenta (MB MIPD)** za period 2011 – 2013. godine dostavila korisnicima na komentare. Višekorisički višegodišnji planski dokument je predstavljen 25. marta 2011. godine na IPA komitetu. Procedura usvajanja je u toku i finalizacija dokumenta se očekuje do kraja aprila, a usvajanje tokom maja -juna 2011. godine.

Predlozi projekata su u procesu programiranja. Projekti u okviru MB IPA programa za 2011. godinu će biti predstavljeni u aprilu na IPA komitetu, nakon čega će se početi sa ugovaranjem projekata, odnosno njihovom implementacijom. TEMPUS program će biti prezentovan na IPA komitetu u junu, a nuklearni program u septembru 2011. Godine, zajedno sa finansijskom odlukom za podršku organizacijama civilnog društva.

PRIPREME ZA III, IV IPA KOMPONENTU

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija i relevantna ministarstva uključena u proces izrade strateških dokumenata za korišćenje III i IV IPA komponente, pripremili su finalni nacrt Strateškog okvira usklađenosti (SCF) i drugi nacrt Operativnog programa za III IPA komponentu i Operativnog programa za IV IPA komponentu. U okviru tog procesa, organizovan je proces javnih konsultacija sa relevantnim akterima (ministarstva, nevladine organizacije, javne ustanove, opštine, sindikati itd.) koji su uključeni u proces izrade ovih dokumenata. Takođe, krajem februara 2011. godine u Crnoj Gori je boravila misija Evropske komisije sa kojom su razmijenjena mišljenja u vezi sa strateškim dokumentima i uspostavljanju operativnih struktura. Na kraju misije zaključeno je da bi do juna 2011. Evropskoj komisiji trebalo dostaviti finalnu verziju Operativnog programa za IV IPA komponentu uz ex-ante procjenu, s obzirom da je taj dokument neophodno usvojiti do kraja 2011. godine. Operativni program za IV IPA komponentu, kao i pripremljenu studiju strateške procjene uticaja programa na životnu sredinu, neophodno je dostaviti Evropskoj komisiji najkasnije do početka četvrtog kvartala 2011. godine kako bi se stvorio preduslov za njegovo usvajanje.

Krajem marta 2011. godine, u Crnoj Gori je boravila misija revizora Generalnih direktorata Evropske komisije, tokom koje je glavni akcenat bio na adekvatnom i efikasnom uspostavljanju neophodnih struktura za korišćenje III i IV IPA komponente. Zaključeno je da je crnogorska administracija ostvarila primjetan napredak u procesu definisanja operativnih struktura i izradi strateških dokumenata. Takođe, dogovoreno je da se Evropskoj komisiji dostave relevantna dokumenta pripremljena u prethodnom periodu u vezi sa uspostavljanjem sistema za decentralizovano upravljanje (Nacionalna mapa puta i Akcioni plan za III i IV IPA komponentu, Nacionalna mapa puta i akcioni plan za I i II IPA komponentu, Nacrt uredbe o odgovornosti tijela nadležnih za upravljanje sredstvima iz EU fondova, Godišnji izvještaj Centralne jedinice za harmonizaciju, Kvartalni izvještaj NAO, izvještaj o radu Radne grupe za decentralizovano upravljanje u Ministarstvu finansija, organigrame institucija, izvještaj o broju zaposlenih u okvirima operativnih struktura).

INSTRUMENT ZA PODRŠKU INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA - Infrastructure Project Facility (IPF)

U okviru Instrumenta za podršku infrastrukturnim projektima, Crnoj Gori je do sada odobreno 12 projekata, i to 8 projekata iz oblasti životne sredine, dva projekta iz oblasti transporta i po jedan projekat iz oblasti energetike i socijalnog sektora. Distribucija projekata po pojedinim sektorima i rundama odobravanja je prikazana u sljedećoj tabeli:

Distribucija projekata po sektorima i rundama odobravanja																	
	Energetika				Transport				Životna sredina				Socijalni sektor				Ukupno
Runda	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
IPF/WBIF	1					1	1		2	1	3	2		1			12
Ukupno	1				2				8				1				12

U prvom ciklusu odobrena su tri projekta:

1. Razvoj elektrodistributivne mreže,

Sektor: Energetika	Oznaka projekta: TA - MON - 02
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: EPCG
Budžet: 300.000 €	

2. Projekat razvoja vodosnabdijevanja u Opštini Podgorica, i

3. Projekat tretmana otpadnih voda u Opštini Podgorica.

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA - MON - 05/07
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Podgorica
Budžet: 300.000 €	

U drugom ciklusu odobreni su sljedeći projekti:

1. Rekonstrukcija magistralnog puta Plužine-Šćepan Polje,

Sektor: Transport	Oznaka projekta: TA2 - MNE - TRA - 03
Predmet projekta: Studija izvodljivosti i Idejni projekat	Korisnik: Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija
Budžet: 700.000 € prvi dio – 800.000 € drugi dio Sveukupno 150.000 €	

2. Projekat tretmana otpadnih voda u Opštini Berane,

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA2 - MNE - ENV - 04
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Berane
Budžet: 150.000 €	

3. Centar za starije osobe u Pljevljima.

Sektor: Socijalni sektor	Oznaka projekta: TA - MNE - SOC - 04
Predmet projekta: Izrada glavnog projekta	Korisnik: Opština Pljevlja
Budžet: 150.000 €	

U trećem ciklusu odobreni su sledeći projekti:

1. Projekat tretmana otpadnih voda u Kolašinu,

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA3 - MON - ENV - 02
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Kolašin
Budžet: 200.000 €	

2. Projekat tretmana otpadnih voda u Danilovgradu,

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA3 - MON - ENV - 03
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Danilovgrad
Budžet: 200.000 €	

3. Projekat tretmana otpadnih voda u Rožajama, i

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA3 - MON - ENV - 04
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Rožaje
Budžet: 200.000 €	

4. Rekonstrukcija magistralnog puta Plužine-Scepan Polje.

Status implementacije je dat u dijelu projekta u okviru drugog kruga	
--	--

U četvrtom ciklusu odobreni su sledeći projekti:

1. Izgradnja regionalne deponije za Pljevlja i Žabljak, i

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: WB4 - MNE - ENV - 11
Predmet projekta: Studija izvodljivosti, EIA, SIA	Korisnik: PROCON
Budžet: 150.000 €	

2. Izgradnja regionalnih deponija u Crnoj Gori.

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: WB4 - MNE - ENV - 12
Predmet projekta: EIA, SIA	Korisnik: PROCON
Budžet: 750.000 €	

U okviru petog kruga IPF, Crna Gora je predložila 10 projekata, 3 projekata iz oblasti životne sredine, 5 projekata iz oblasti transporta i 2 projekata iz oblasti energetike. Odlučivanje o usvajanju projekata od strane Evropske komisije se očekuje početkom trećeg kvartala 2011. godine.

5.2. II KOMPONENTA IPA - Regionalna i prekogranična saradnja

SUSJEDSKI PROGRAMI

Bilateralni programi saradnje

U periodu na koji se odnosi Izvještaj, potpisani su svi ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru bilateralnih prekograničnih programa¹ od strane ugovornih tijela. Projekti se nalaze u fazi implementacije. U okviru programa Albanija-Crna Gora i Srbija-Crna Gora odrađene su i neke monitoring posjete od strane nacionalnih koordinatora i osoblja Zajedničkog tehničkog sekretarijata (ZTS), na kojima je pružena savjetodavna podrška korisnicima grantova da svoje projekte implementiraju u skladu sa potpisanim ugovorima i pripadajućim aneksima.

U nastavku je dat pregled preduzetih aktivnosti u okviru bilateralnih programa saradnje koje su obilježile izvještajni period:

U okviru bilateralnog programa **Albanija – Crna Gora**, u organizaciji CBIB-a, 9. - 11. februara 2011. godine u Podgorici je održan implementacioni trening za grant korisnike odobrene u Prvom pozivu za projekte.

Provjera prihvatljivosti aplikacija koje su pristigle u okviru Drugog javnog poziva prekograničnog programa Albanija-Crna Gore iz IPA alokacije za 2008. i 2009. godinu, obavljena je u martu 2011. godine. Izvještaj o prvom koraku evaluacije (otvaranje i administrativna provjera aplikacija) će biti dostavljen u narednom periodu Delegaciji Evropske unije u obje zemlje.

U okviru bilateralnog programa **Srbija – Crna Gora**, u Beogradu je 21. januara 2011. godine održan sastanak Operativnih struktura i ZTS programa. Teme sastanka bile su: tenderski paketi za korisnike, monitoring posjete projektima, finaliziranje aplikacionog paketa za Drugi poziv za projekte, kao i druga tekuća pitanja. Dogovoreno je da se isti paketi tenderskih dosijea koriste u svim projektima. Razmotren je plan monitoring posjeta projektima i ocijenjeno je da te posjete treba sprovesti što prije.

Izvještajni period je obilježila i priprema Aplikacionih paketa za Drugi poziv za projekte. Organizovani su informativni sastanci u opštinama u Crnoj Gori, kako bi se aplikanti više informisali o mogućnostima korišćenja IPA sredstava u okviru ovog programa. Informativni sastanci – radionice u okviru ovog programa održani su u Nikšiću (1 - 2. marta) i Andrijevici (10 - 11. marta 2011.).

U okviru bilateralnog programa **Kosovo – Crna Gora**, Evropskoj komisiji je 14. februara 2011. godine dostavljen na razmatranje Operativni program prekograničnog programa saradnje Crna Gora-Kosovo. Odobrenje dokumenta se očekuje u prvoj polovini 2011. godine.

U okviru bilateralnog programa **BiH – Crna Gora**, u organizaciji CBIB-a je 25. - 27. januara 2011. godine u Podgorici održan implementacioni trening za grant korisnike odobrene u Prvom pozivu za projekte. Potom je, 9. marta 2011. godine, održan sastanak predstavnika DEU u Bosni i Hercegovini sa organizacijama koje su dobile bespovratna sredstva u okviru ovog bilateralnog programa saradnje. Sastanak je organizovan zajedno sa DEU u Crnoj Gori. Tokom sastanka, korisnicima iz BiH i Crne Gore (opštine, nevladine organizacije, javne institucije i dr.) pružena je mogućnost da razjasne pitanja o implementaciji projekta, proceduri nabavke i drugih ugovornih obaveza. Istog dana, održan je i sastanak Operativnih struktura i zaposlenih Zajedničkog tehničkog sekretarijata programa BiH – CG u Sarajevu, na kojem se raspravljalo o načinu izvođenja monitoring posjeta projektima koji su odobreni u prvom pozivu, kao i objavljivanju Drugog javnog poziva za dostavljanje projektnih prijedloga.

U martu je odrađen drugi dio privremene evaluacije Programa prekogranične saradnje između zemalja kandidata/potencijalnih kandidata (unutar granica Zapadnog Balkana) u okviru II IPA komponenete, kako je i bilo najavljeno na CBC Regionalnom sastanku u Briselu. Druga faza evaluacije je u Crnoj Gori trajala 7. - 11. marta 2011. godine, tokom koje su predstavnici COWY-a obavili intervju sa zaposlenima u Operativnoj strukturi (Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija), Zajedničkom tehničkom sekretarijatu u Kotoru, Antenama programa Srbija – Crna Gora, kao i uspješnim aplikantima.

---

¹ Riječ je o pet bilateralnih programa koje Crna Gora sprovodi sa: Albanijom, Srbijom, Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom i Kosovom.

Decentralizovani sistem upravljanja (Decentralized Management System - DMS)

U periodu na koji se odnosi Izvještaj, u saradnji sa Sektorom za finansiranje i ugovaranje sredstava (MF) i Sektora za programe prekogranične saradnje (MVPEI) organizovana su dva sastanka o budućim nadležnostima u implementaciji programa prekogranične saradnje u Decentralizovanom sistemu upravljanja (DMS).

Tema prvog sastanka održanog 28. februara 2011. godine bila je podjela funkcija između CBC tijela, CFCU i Zajedničkog tehničkog sekretarijata (ZTS) u okviru DMS-a, dok je na drugom sastanku održanom 18. marta 2011. godine razgovarano o priprema Priručnika o procedurama za implementaciju CBC programa u okviru DMS-a, s posebnim naglaskom na Priručnik o procedurama ZTS.

Jadranski susjedski program saradnje

Na planu Jadranskog susjedskog programa saradnje, 15. februara 2011. godine u Dubrovniku je održan sastanak Radne grupe (Task Force - TF) za pripremu prvog Strateškog poziva za projekte. Cilj sastanka bilo je definisanje pravila predstojećeg Strateškog poziva i koraka koji će biti preduzeti u cilju odabira strateške teme, pripreme i objave Poziva i odabira projektnih prijedloga. Dogovoreno je da će strateški projekti biti birani kroz tzv. ograničeni poziv. Procedura će se odvijati u dva koraka: identifikovanje odgovarajućih partnera i ocjena i odabir projekata. Kofinansiranje strateških projekata iznosiće 15% ukupnih troškova projekta. Planirano trajanje projekata je 36 mjeseci, uz uslov da ne mogu početi poslije četvrtog kvartala 2012. godine. Na sljedećem sastanku planirano je usvajanje SWOT analize programa, gap analize prvog Poziva za projekte i lista prioriteta i mogućih tipova projektnih partnera za svaku od zemalja.

TRANSNACIONALNI PROGRAMI

Program Jugoistočna Evropa (SEE)

Četvrti sastanak nacionalnih kontakt osoba transnacionalnog programa Jugoistočna Evropa održan je 21. februara 2011. godine u Budimpešti. Na sastanku se razgovaralo o statusu drugog i trećeg poziva za projekte. Učesnici su informisani o projektima koji su prošli dodatna razjašnjenja, kao i sljedećim koracima u fazi ugovaranja. Takođe, predstavljene su finalne verzije ToRs (Terms of Reference) za treći poziv za projekte, kao i kratak pregled plana za četvrti poziv za projekte. Detaljno je razgovarano i o statusu implementacije projekata iz prvog poziva za projekte.

Na sastanku je bilo riječi i o predstojećem IPA tehničkom sastanku o integraciji IPA fondova u SEE, koji je održan u Podgorici 22. marta 2011. godine. Usaglašeni su svi detalji oko organizacije, datuma, učesnika, kao i drugih tehničkih pitanja. Na seminaru za vodeće partnere za prvi poziv za projekte održanom 22. februara 2011. godine, predstavljene su projektne promjene, problemi tokom procesa izvještavanja, zatvaranja projekata.

Sastanak u vezi sa integracijom IPA fondova u transnacionalni program Jugoistočna Evropa održan je 22. marta 2011. godine u Podgorici. Na sastanku su prikazani modeli upravljanja neintegriranih IPA fondova, kao i mogućnosti upravljanja u okviru integrisanog sistema. Takođe, predstavljen je kontrolni sistem, a razmatrana su i pitanja tehničke podrške, kao i naredni koraci.

Mediterranski program (MED)

U izvještajnom periodu, izabrani su projekti koji su dostavljeni u okviru prvog poziva za strateške projekte MED programa.

U Valensiji je 22. februara 2011. godine održan peti sastanak Odbora za odabir projekata (Selection Committee - SC) MED programa. Sastanak je organizovan sa ciljem konačnog odabira projekata koji će biti finansirani u okviru prvog poziva za strateške projekte ovog programa. Projekti se odnose na dva strateška prioriteta: energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije i pomorska bezbjednost.

U konačni izbor ušla su tri projekta iz oblasti energetske efikasnosti i tri projekta iz oblasti pomorske bezbjednosti. U tri od ukupno šest projekata učestvovali su partneri iz Crne Gore.

U Tirani je 15. i 16. marta 2011. godine održan seminar o integrisanju IPA fondova u Mediteranski transnacionalni program saradnje. Cilj seminara je bio predstavljanje integrisanog sistema upravljanja IPA fondovima, za period IPA 2011-2013. Na seminaru su predstavljeni osnovni principi zajedničkog upravljanja ERDF sredstvima (za zemlje članice, učesnice MED programa) i IPA sredstvima (za IPA zemlje). Zajednički budžet za sve IPA zemlje za period 2011-2013. godine iznosi 5,4 miliona eura, dok je ERDF budžet odvojen od IPA budžeta i iznosi 11 miliona eura.

Određene su i prve monitoring posjete projektima Sostenuto (nosilac projekta je NVO Expeditio), MEDOSSIC (nosilac projekta je Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća), Watermode i DevelopMed (nosilac projekta je Luka Bar) od strane nacionalnog koordinatora i task menadžera MED programa.

Sektor za programe prekogranične saradnje (MVPEI) pripremio je i poslao Opis prvog nivoa kontrole za Mediteranski transnacionalni program (MED), tijelima koja su uključena u program. U Opisu su objašnjene procedure koje će biti osnova za funkcionisanje prvog nivoa kontrole u Crnoj Gori i provjera troškova koji su nastali od strane projektnih korisnika i koordinacionih struktura pomenutog programa.

6. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA

Nastavljena je kvalitetna saradnja Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija sa medijima i nevladinim organizacijama.

O svim važnim događajima i aktivnostima iz nadležnosti ovog resora, predstavnici medija bili su blagovremeno informisani putem najava i saopštenja na web stranicama Vlade Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija.

Tokom izvještajnog perioda, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je, u saradnji sa nevladinim organizacijama, pripremio **Informaciju o aktivnostima na implementaciji Komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji u toku 2010. godine.** Informacija, koju je Vlada usvojila 31. marta, pruža pregled ukupnih aktivnosti Ministarstva i nevladinih organizacija na planu sprovođenja Komunikacione strategije u 2010. godini, odnosno informisanja i obrazovanja javnosti o procesu integracije Crne Gore.

U navedenom periodu, realizovane su aktivnosti za otpočinjanje projekta **“Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore”**, čiji su nosioci Evropski pokret u Crnoj Gori i Slovačka asocijacija za spoljnu politiku. Ovaj projekat finansira slovačka Vlada (SLOVAKAID).

Cilj projekta “Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore” je uspostavljanje, snaženje modela i metoda komunikacije i saradnje između civilnog društva (NVO, mediji, sindikati, akademske institucije, individualni eksperti i dr.) i Vlade, Parlamenta i drugih javnih institucija. Projektom se želi osnažiti uloga civilnog sektora u procesima kreiranja i implementacije različitih reformskih i institucionalnih politika, te postići veća efikasnost aktivnosti javnih institucija u procesu evropske integracije Crne Gore.

Takođe, realizovane su i druge redovne aktivnosti, kao što je panel diskusija u organizaciji NVO Centar za građansko obrazovanje, na kojoj su predstavljeni rezultati istraživanja Gallup Balkan Monitora za 2010. godinu (Podgorica, 3. februara 2011.) . Na panelu je učestvovala državna sekretarka za evropske integracije u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija Slavica Milačić. Takođe, državna sekretarka Milačić je 5. februara 2011. imala intervju za emisiju “Evropska unija i mi”, koju realizuje TV Republike Srpske iz Banjaluke. Tema emisije bili su rezultati i izazovi Crne Gore na putu ka EU.

7. OBUKA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

Zaposleni u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija su pohađali sljedeće programe obuke u organizaciji Uprave za kadrove:

- 21. i 22. februara 2011. godine seminar „Odnosi sa javnošću“;
- 22. do 24. februara 2011. godine seminar „Vještine za EU“ koji je organizovao British Council;
- 24. februara 2011. godine seminar „Kako Crna Gora koristi sredstva IPA“;
- 10. marta 2011. godine seminar „Zaključivanje međunarodnih ugovora“;

- Od 14. do 15. marta 2011. godine seminar „Pregovaranje i pregovaračke vještine“;
- 14. i 15. mart 2011. godine seminar „ Sistem nacionalne bezbjednosti“;
- Od 11. do 30. marta 2011. godine seminar „Upravljanje ljudskim resursima i izgradnja administrativnih kapaciteta“ u saradnji sa NR Kinom koji je održan u Pekingu, Kina;
- kurseve stranih jezika: engleskog, italijanskog i španskog.

Zaposleni u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija su pohađali sljedeće obuke koji su organizovane u saradnji sa ostalim domaćim i međunarodnim institucijama :

- 9. februara 2011. godine seminar „V modul: Sistem zaštite ljudskih prava“ koji je organizovan u prostorijama MVPEI, u saradnji sa Diplomatskom Akademijom iz Beča;
- 17. i 18. februara 2011. godine seminar „Humanitarno –pravna dimenzija migracija u Evropi“ koji je održan u Istanbulu, u organizaciji turskog predsjedništva KMSE i kancelarije Komesara za ljudska prava SE;
- 17. i 18. februara 2011. godine u Zagrebu je održan seminar o pristupnim pregovorima EU;
- 27. februara - 5. marta 2011. godine seminar: „ Hrvatsko pridruživanje EU: lekcije u regionu“ koji je održan u Zagrebu u organizaciji Diplomatske Akademije MVPEI Hrvatske;
- 3. - 5. marta 2011. godine, u Budvi je organizovan seminar: „IPA Nacionalni program za proces programiranja 2011“;
- 17. i 18. marta 2011. godine, u RESPA (Danilovgrad) je organizovan seminar „Proces programiranja nacionalnog IPA programa 2011“;
- Od 14. do 18. marta 2011. godine održana je „VI zimska diplomatska škola“ u Sandiskom, Bugarska u organizaciji Diplomatskog instituta Ministarstva vanjskih poslova Republike Bugarske;

Zaposleni u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija su imali priliku da pohađaju seriju predavanja o diplomatsko – konzularnoj teoriji i praksi koja su održali diplomate MVPEI.

Studijske posjete

- 10. i 11. februara 2011. godine realizovana je studijska posjeta službenika Vlade Crne Gore Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija Hrvatske. Cilj posjete bio je razmjena iskustava u sprovođenju komunikacione strategije za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Evropskoj uniji. Studijsku posjetu je organizovalo MVPEI Republike Hrvatske.
- 15. - 19. februara 2011. godine realizovana je studijska posjeta Malti. Cilj posjete je bio upoznavanje državnih službenika iz Crne Gore sa iskustvima Malte u predpristupnom i pregovaračkom procesu.

8. PROJEKTI PODRŠKE

8.1. PROGRAM ZA RAZVOJ KAPACITETA – CDP (Capacity Development Programme)

Program za razvoj kapaciteta (CDP) u kontinuitetu pruža podršku razvoju administrativnih kapaciteta Vlade Crne Gore za proces evropskih integracija. Podrška radu Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija ostvaruje se preko više projekata koji su razvijeni u prethodnom periodu.

U periodu na koji se odnosi izvještaj, CDP je nastavio da pruža podršku MVPEI angažovanjem nacionalnih konsultanata radi jačanja kapaciteta za upravljanje ljudskim resursima, izradom specifičnog softvera za potrebe unapređenja upravljanja administrativnim poslovima, kao i stvaranjem specifičnog vodiča za diplomate i diplomatske misije u Crnoj Gori. U cilju adekvatne i pravovremene pripreme državnih struktura u Crnoj Gori za buduće pregovore o članstvu sa EU, CDP je još krajem 2010. godine, u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija Hrvatske, otpočeo seriju seminara o hrvatskom iskustvu u pregovorima o pristupanju EU.

U izvještajnom periodu održana su dva seminara u Zagrebu, na kojima su pored predstavnika MVPEI učestvovali i predstavnici drugih institucija crnogorske administracije. Na seminarima su razmatrane opšte

teme organizacije i koordinacije toka pregovora, kao i pregovori o poglavljima *acquis-a* vezanim za unutrašnje tržište EU.

CDP je 28. februara 2011. godine organizovao okrugli sto posvećen nacrtu strateških dokumenata za komponente III (Regionalni razvoj) i IV (Razvoj ljudskih resursa) IPA-e. Riječ je o trećem nacrtu Strateškog okvira usklađenosti i drugim nacrtima Operativnih programa za III i IV komponentu IPA-e. Okrugli sto, na kome je učestvovalo preko 90 predstavnika raznih državnih institucija, Evropske komisije, nevladinih organizacija, lokalnih samouprava i zainteresovanih javnih i privatnih organizacija, omogućio je sveobuhvatnu diskusiju o unaprijeđenim nacrtima strateških dokumenata za III i IV komponentu IPA-e.

CDP je u saradnji sa Sektorom za programiranje, monitoring i evaluaciju tehničke i finansijske podrške EU u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, u periodu na koji se odnosi Izveštaj, nastavio realizaciju specifičnog projekta koji se odnosi na pripremu konkretnih opisa projekata za nacionalni IPA program za 2011. godinu, organizovanje konsultativnog procesa i uključivanje svih relevantnih subjekata u izradu strateških dokumenata za III i IV IPA komponentu, jačanje administrativnih kapaciteta struktura u Vladi zaduženih za IPA projekte, kao i stvaranje grupe trenera za IPA projekte u javnoj upravi u Crnoj Gori.

Takođe, u saradnji sa CDP-om su angažovana tri nacionalna konsultanta radi pružanja podrške radu Sektora, a pripremljeni su i nacrti opisa projekata za nacionalni IPA program za 2011. godinu. CDP je organizovao seminare posvećene pripremi matrice logičkog okvira za opise projekata, kao i izradi opisa projekata - project fiche. Na seminarima su učestvovali predstavnici svih institucija koji imaju projekte iz IPA. CDP je, takođe, angažovao pet međunarodnih eksperata koji su u neposrednom radu sa institucijama pomogli izradu opisa projekata. Posljednjih dana marta 2011. godine obavljene su završne konsultacije o projektnim dokumentima sa predstavnicima Delegacije EU, što je omogućilo njihovo pravovremeno slanje u Evropsku komisiju na dalje intersektorske konsultacije unutar generalnih direktorata EK.

Izveštajni period je obilježio i nastavak implementacije dvogodišnjeg projekta CDP-a usmjerenog **na podršku razvoju kapaciteta Ministarstva finansija**, s ciljem efikasnog upravljanja javnim finansijama u skladu sa ciljevima održivog razvoja i integracija u Evropsku uniju. U okviru ovog projekta, u januaru 2011. godine, angažovan je međunarodni ekspert koji je pružio pomoć Sektoru za poreze i carine u pripremi projektnog zadatka za izradu analize uticaja fiskalnog kapaciteta u granicama pravnog, institucionalnog i ekonomskog okvira Crne Gore.

CDP je u februaru 2011. godine angažovao međunarodnog eksperta koji je pomogao pripremu procesa izdavanja eurobond obveznica.

Tokom marta 2011. godine, CDP je predstavio dva izvještaja, u okviru saradnje sa projektom pružanja tehničke pomoći Ministarstva finansija Vlade Republike Slovačke i regionalne kancelarije UNDP iz Bratislave: Unapređivanje analitičkih kapaciteta u Ministarstvu finansija i Pregled infrastrukture makroekonomskih podataka. Takođe, tokom marta 2011. godine odštampana je publikacija (na engleskom i crnogorskom jeziku) Ekonomski i fiskalni program Crne Gore 2010-2013 – EFP. U pripremi aktuelnog EFP-a cilj je, između ostalog, bio da se anticipiraju zahtjevi koji će se pred Crnu Goru, kao državu kandidata za članstvo u EU, postaviti u narednom periodu u pripremi Pretpristupnog ekonomskog programa - PEP-a. Priprema ovogodišnjeg EFP-a bila je, po prvi put, sastavni dio redovne pripreme godišnjih nacionalnih fiskalnih dokumenata, srednjeročnog fiskalnog okvira i godišnjeg budžeta. Priprema EFP-a, odnosno u budućnosti PEP-a se tako postepeno integriše u pripremu najznačajnijih nacionalnih fiskalnih dokumenata. Takođe, u okviru pripreme ovogodišnjeg EFP-a posebna pažnja bila je posvećena povećanju kvaliteta dijela dokumenta koji se odnosi na strukturne reforme. Evropska komisija je posebno kvalitetnom ocijenila detaljnu procjenu budžetskih efekata mjera i politika povezanih sa strukturnim reformama, koje sadrži EFP.

U martu 2011. godine CDP je odštampano još jednu publikaciju (na engleskom i na crnogorskom jeziku) "Konkurentnost crnogorske ekonomije". Prezentacija ove publikacije održana je 25. marta 2011. godine.

Konačno, izvještajni period je obilježio nastavak saradnje CDP-a sa strukturama Vlade zaduženim za **Strategiju reforma javne uprave 2011 - 2016.**

8.2. INSTRUMENT ZA TEHNIČKU PODRŠKU I RAZMJENU INFORMACIJA (TAIEX)

U okviru TAIEX podrške (Instrumenta za tehničku podršku i razmjenu informacija), u periodu na koji se odnosi izvještaj realizovane su sljedeće aktivnosti:

- 20. januara 2011. godine – Radionica o nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalnosti sudstva – evropski model u slučaju Crne Gore, Podgorica;
- 24. januara 2011. godine – Ekspertska misija o sprovođenju službenih kontrola mesa i proizvoda od mesa, Podgorica;
- 1. februara 2011. godine – Obuka i neposredna implementacija TRACES sistema, Podgorica;
- 1. februara 2011. godine – Ekspertska misija za pripremu zaštite od ptičjeg gripa - rezervni plan, Podgorica.
- 7. februara 2011. godine – Ekspertska misija za izradu Zakona o zdravstvenoj ispravnosti materijala i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom, u skladu sa naslovom 4 Pravila za bezbjednost hrane, Podgorica.
- 22. februara 2011. godine – Ekspertska misija za pripremu i sprovođenje propisa iz oblasti motornih vozila u domaće zakonodavstvo, Podgorica.
- 3. marta 2011. godine – Radionica za više zemalja o Četvrtom sastanku kontakt osoba za obuke, Belgija.
- 9. marta 2011. godine – Ekspertska misija podrške za dizajn reforme pravosudnog i tužilačkog sistema za poboljšanje profesionalizma i nezavisnosti, Podgorica.
- 14. marta 2011. godine – Ekspertska misija o pripremi smjernica za uspostavljanje HACCP – FOOD 03, Podgorica.
- 15. marta 2011. godine – Ekspertska misija za monitoring zonoza, Podgorica.
- 15. marta 2011. godine – Seminar za više zemalja na temu lokalne samouprave, Brisel.
- 15. marta 2011. godine – P2P Studija – Uloga medija i civilnog društva u procesu evropskih integracija, Danilovgrad.
- 21. marta 2011. godine – Ekspertska misija za sprovođenje metode ograničenja i kontrakcije cijena, Podgorica.
- 24. marta 2011. godine – Radionica za više zemalja o informacionom sistemu za poljoprivredu i statistiku, Danilovgrad (ReSPA)
- 22. februara 2011. godine – Radionica za više zemalja o novim tehnikama i tehnologijama za statistiku, Brisel.
- 27. januara 2011. godine – Seminar za više zemalja o kreditima za poljoprivredu, Brisel.

9. USKLADIVANJE ZAKONODAVSTVA

U izvještajnom periodu pripremljeno je mišljenje na **64 nacrt**a, odnosno predloga zakona i podzakonskih akata koji su prikazani u tabeli.

JANUAR		
1	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima	MF
2	Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o elektronskim komunikacijama	MF
3	Predlog zakona o dopunama zakona o geološkim istraživanjima	MF
4	Predlog zakona o izmjenama zakona o poljoprivrednom zemljištu	MF
5	Predlog zakona o izmjenama zakona o zaštiti i spašavanju	MF
6	Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata	MF
7	Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o vodama	MF
8	Predlog Zakona o dopunama Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru	MF
9	Nacrt Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom	MRSS
10	Predlog Zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem pogonskim uljem	MSP
11	Predlog Zakona o potvrđivanju Ženevskog akta Haškog Sporazuma o međunarodnoj registraciji industrijskog dizajna	ME
12	Predlog Zakona o potvrđivanju Sporazum o uzajamnom podsticanju i zaštiti ulaganja između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Makedonije	ME
13	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja	MPPR
14	Predlog Uredbe o odloženom plaćanju carinskog duga	MF
15	Predlog Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave	MUP
FEBRUAR		
16	Predlog zakona o preuzimanju akcionarskih društava	MF
17	Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o teškim metalima uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979. godine	MORT
18	Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o suzbijanju zakiseljavanja, eutrofikacije i prizemnog ozona uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979.godine	MORT
19	Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o dugotrajnim organskim zagađujućim materijama uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979. godine	MORT
20	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o opštem upravnom postupku	MUP
21	Predlog Zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štete prouzrokovane zagađivanjem uljem iz 1992. godine	MSP
22	Predlog Zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o osnivanju međunarodnog fonda za naknadu štete prozrokovane zagađivanjem uljem iz 1992. godine	MSP
23	Predlog Zakona o potvrđivanju Protokola iz 2003. godine uz Međunarodnu konvenciju o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete prozrokovane zagađivanjem uljem iz 1992. godine	MSP
24	Predlog Zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o odgovornosti i nadoknadi za štetu prouzrokovanu prilikom prevoza morem opasnih i štetnih materija 1996	MSP

25	Predlog Zakona o potvrđivanju amandmana 6 na Evropski sporazum o radu posade na vozilima koja obavljaju međunarodni drumski prevoz (AETR)	MSP
26	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu	MRSS
27	Predlog Zakona o autorskom i srodnim pravima	ME
28	Predlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Malte o uzajamnom podsticanju i zaštiti ulaganja	ME
29	Predlog zakona o regionalnom razvoju	ME
30	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o načinu i postupku prijave stavljanja ambalaže i upakovanih proizvoda na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadne ambalaže i rada tog sistema	MORT
31	Predlog uredbe o izmjenama uredbe o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom	MORT
32	Predlog pravilnika o spaljivanju otpada	MORT
33	Predlog uredbe o uslovima i postupku sprovođenja internog oglasa za popunu radnih mjesta u državnim organima	MUP
34	Predlog odluke o prestanku važenja Odluke o obrazovanju Međuresorskog odbora za operativnu koordinaciju upravne reforme u Crnoj Gori	MUP
35	Predlog odluke o prestanku važenja Odluke o obrazovanju Foruma za političku koordinaciju upravne reforme u Crnoj Gori	MUP
36	Predlog Uredbe o uslovima koje moraju da ispunjavaju luke prema namjeni i vrsti pomorskog saobraćaja	MSP
37	Predlog Odluke o određivanju luke prema značaju	MSP
38	Predlog Uredbe o izmjenama uredbe o naknadi troškova u sudskim postupcima	MP
39	Predlog Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica	MRSS
MART		
40	Predlog zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda	MZLJMP
41	Predlog Zakona o potvrđivanju Protokola o integrisanom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja	MORT
42	Predlog zakona o raftingu i splavarenju	MORT
43	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	MUP
44	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti	MF
45	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji	MF
46	Predlog Zakona o potvrđivanju Ugovora između Crne Gore i Irske o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprečavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak	MF
47	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i radu stranaca	MRSS
48	Predlog Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	MP
49	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika	MP
50	Predlog Zakona o izmjenama Zakona o upravnom sporu	MP
51	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putevima	MSP
52	Predlog Zakona o tržišnoj inspekciji	ME
53	Predlog Zakona o digitalnoj radio-difuziji	MIDT
54	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	MZ
55	Nacrt Zakona o sprečavanju zloupotrebe droga	MZ
56	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima	ME
57	Predlog pravilnika o bližim uslovima za ostvarivanje prava u slučaju oštećenja organizma ili smrti lica u službi u Vojsci Crne Gore	MO

58	Predlog pravilnika o načinu utvrđivanja novčane pomoći kadetu koji prekine obrazovanje zbog povrede ili bolesti	MO
59	Predlog uredbe o bližim uslovima, načinu ostvarivanja i visini naknada i drugih primanja lica u službi u Vojski Crne Gore	MO
60	Predlog pravilnika o načinu planiranja, programiranja, budžetiranja i izvršenja u ministarstvu odbrane	MO
61	Predlog odluke o izradi prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore	MORT
62	Predlog Uredbe o pravno-informacionom sistemu	MIDT
63	Predlog Uredbe o kaznenoj evidenciji	MP
64	Predlog Odluke o utvrđivanju Indikativnog cilja poboljšanja energetske efikasnosti	ME

Od ukupnog broja datih mišljenja u prvom kvartalu 2011. godine, sljedeći akti sadrže sekundarne izvore EU prava:

1	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o saradnji i uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima	MF
2	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja	MPRR
3	Predlog zakona o preuzimanju akcionarskih društava	MF
4	Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o teškim metalima uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979. godine	MORT
5	Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o suzbijanju zakiseljavanja, eutrofikacije i prizemnog ozona uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979.godine	MORT
6	Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o dugotrajnim organskim zagađujućim materijama uz Konvenciju o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima iz 1979. godine	MORT
7	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o opštem upravnom postupku	MUP
8	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu	MRSS
9	Predlog Zakona o autorskom i srodnim pravima	ME
10	Predlog pravilnika o spaljivanju otpada	MORT
11	Predlog Uredbe o uslovima koje moraju da ispunjavaju luke prema namjeni i vrsti pomorskog saobraćaja	MSP
12	Predlog zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda	MZLJMP
13	Predlog Zakona o potvrđivanju Protokola o integrisanom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja	MORT
14	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	MUP
15	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti	MF
16	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji	MF
17	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i radu stranaca	MRSS
18	Predlog Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	MP
19	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putevima	MSP
20	Predlog Zakona o tržišnoj inspekciji	ME

21	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	MZ
22	Nacrt Zakona o sprječavanju zloupotrebe droga	MZ
23	Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima	ME
24	Predlog Odluke o utvrđivanju Indikativnog cilja poboljšanja energetske efikasnosti	ME
25	Predlog Uredbe o kaznenoj evidenciji	MP

KORIŠĆENE SKRAĆENICE	
MF	Ministarstvo finansija
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MUPZŽS	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
MVP IEI	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
MRSS	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
MPS	Ministarstvo prosvjete i sporta
MZLJMP	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava
ME	Ministarstvo ekonomije
MZ	Ministarstvo zdravlja
MIDT	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije
MP	Ministarstvo pravde
MN	Ministarstvo nauke
MO	Ministarstvo odbrane
MK	Ministarstvo kulture
MSP	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EK	Evropska komisija
EIB	Evropska investiciona banka
EBRD	Evropska banka za rekonstrukciju i razvoj
STO	Svjetska trgovinska organizacija
NPI	Nacionalni program za integraciju Crne Gore u Evropsku uniju
DEU	Delegacija Evropske unije
UNICEF	Međunarodni dječiji fond Ujedinjenih nacija
SME	Mala i srednja preduzeća
IOM	Međunarodna organizacija za migracije
GTZ	Njemačka agencija za tehničku saradnju
NIPAC	Nacionalni IPA koordinator
IPF	Instrument za podršku infrastrukturnim projektima
TAIEX	Instrument za tehničku podršku i razmjenu informacija
CDP	Program za razvoj kapaciteta
UNDP	Razvojni program Ujedinjenih nacija
DRI	Državna revizorska institucija
KMSE	Komite ministara Savjeta Evrope